

Perhehoitoa – hyvin tuettuna!

LAINSÄÄTÄJÄN viesti perhehoidon suhteellisen osuuden kasvattamiseen lastensuojelun sijaishuollossa on selkeä. Perhehoitoa halutaan lisää, mutta samalla edellytetään perhehoidon tukitoimien tehostamista. Laitoshoidosta ja -valtaisuudesta on haluttu ja halutaan maassamme pois yhä enenevässä määrin niin lastensuojelussa kuin kehitysvammaisten ja vanhustenkin hoidossa. Lastensuojelun osalta voidaan perustellusti kysyä, joko nyt sijaishuolton rakennemuutos voi käynnistyä hallitusti ja suunnitelmallisesti? Ainakin lainsäätäjät ovat antaneet tähän vahvan signaalin. Perhehoidon lainsäädännön uudistamisessa ennakkovalmennuksesta tuli lakisäätöistä ja hoitopalkkion vähimmäismäärä nousi 650 euroon. Perhehoitajan tarvitseman tuen toteutumista varten kunnan tulee nimetä perhehoitajalle vastuutyöntekijä. Jatkossa kunta voi järjestää perhehoitajan vapaan tai muun poissaolon ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä toimeksiantosopimuksen henkilön kanssa, joka täyttää perhehoitajalta vaadittavat edellytykset.

Uudistuksilla halutaan vahvistaa perhehoitajan asemaa ja perhehoidon laatua. Perhehoidon määrän lisääminen edellyttää lisäpanostusta perhehoidon tukitoimiin sekä uusien sijaisvanhempien ja perhehoitajien rekrytointiin ja kouluttamiseen niin lasten kuin aikuistenkin perhehoidossa.

Lastensuojelulain 50 §:n muutoksen myötä perhehoidosta tuli ensisijainen hoitomuoto laitoshoidon nähdessä. Käytännön kokemusten ja tutkimustulostenkin mukaan perhehoidolla on monia etuja verrattuna laitoshoidon. Vain perhehoito voi tarjota muun muassa pysyvät ja hoitavat ihmissuhteet sekä kiintymyksen mahdollisuuden. Lainmuutoksen herättämä pelko lasten pompottelusta sijaishoitopaikasta toiseen on aiheellinen, jos lapsen tarpeiden arviointia sijaishuoltopaikkaa valittaessa ei tehdä perusteellisesti ja/tai sijoittajalla ei ole tarjota riittävää ja oikea-aikaista tukea sijaisperheelle. Perhehoidon tukirakenteiden kehittämisen lisäksi tarvitaan koulutusta ja osaamisen vahvistamista.

Sijaishuoltopaikan valintaa koskeva lisäys lastensuojelulakiin on erityisen merkittävä lapsille ja nuorille, jotka sijoitetaan laitoshoidon sijaisperhepulan takia ja niille, jotka pärjäisivät perhehoidossa, jos sijaisvanhemmat saisivat rinnalleen Pride-ennakkovalmennuksenkin edellyttämän tiimin tuen. Sijaisperheitä tarvitaan lisää ja rekrytointiin valtion tukea, mikä onkin huomioitu eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden komitean mietinnössä. Valiokunta korostaa mietinnössään ennakkovalmennuksen lisäksi myös työnhajauksen ja täydennyskoulutuksen tärkeyttä perhehoitajille.

Vaikka perhehoidon lainsäädännön kokonaisuudistus ei vielä toteutunut, sai lainsäädännön kehittämistyö hyvän avauksen ja lähtötilanteen seuraavalle hallituskaudelle.

*Pirjo Hakkarainen
toiminnanjohtaja*

Familjevård – med bra stöd!

LAGSTIFTARENS budskap är klart; man vill öka familjevårdens relativa andel inom barnskyddets familjevård. Man vill ha mera familjevård men samtidigt förutsätter man att stödfunktionerna för familjevården skall effektiveras. Man har i vårt land velat och vill i allt högre grad frångå institutionsvård och anstaltcentrering både inom barnskyddet, vården av handikappade och äldre. För barnskyddets del kan man nu med fog fråga, måste man nu kan starta strukturförändringen av familjevården på ett behärskat och planerat sätt. Åtminstone har lagstiftarna gett en stark signal i den här riktningen. När familjevårdens lagstiftning förnyades blev förhandsförberedelsen lagstadgad och minimivårdarvode steg

till 650 euro. För att förverkliga det stöd som familjevårdaren behöver skall kommunen utse en ansvarsarbetstagare för familjevårdaren. I fortsättningen kan kommunen, för familjevårdarens ledighet eller annan frånvaro, ordna behövlig ersättande vård, genom att göra ett uppdragsavtal med en person som fyller de förutsättningar som krävs av en familjevårdare.

Genom reformerna vill man stärka familjevårdarens ställning och familjevårdens kvalitet. För att utöka familjevården kvantitativt, förutsätter det tilläggsansatsning på stödåtgärder för familjevården samt rekrytering och utbildning av nya fosterföräldrar och familjevårdare, såväl inom familjevård för barn som för vuxna.

Genom ändringen av § 50 i barnskyddslagen blev familjevården den primära vårdformen i förhållande till institutionsvård. Utgående från praktisk erfarenhet och från forskningsresultat har familjevården många fördelar jämfört med institutionsvården. Endast familjevården kan erbjuda bl.a. bestående vårdande människorelationer och möjlighet att förbinda sig. Den rädsla som lagförändringen väckte, att barnen skulle kunna bollas från den ena vårdplatsen till den andra, är befogad, om bedömningen av barnets behov inte görs grundligt när man väljer placeringsplats, och/eller placeraren inte kan erbjuda ett tillräckligt och adekvat stöd i rätt tid till fosterfamiljen. Utöver utvecklande av stödfunktionerna för familjevården behöver man skolning och förstärkning av kunskaper.

Det tillägg i barnskyddslagen som berör val av placeringsplats är speciellt betydelsefullt för de barn och ungdomar som placeras i institutionsvård p.g.a. brist på familjevård och för dem som skulle klara sig i familjevård om fosterföräldrarna skulle vid sin sida ha det stödteam som redan Pride förhandsskolningen förutsätter. Man behöver mera fosterföräldrar och för rekryteringen behövs statligt stöd, något som också har beaktats i riksdagens social- och hälsoutskottets betänkande. Utskottet betonar i sitt betänkande, vid sidan av förhandsutbildningen, också vikten av arbetshandledning och fortbildning för familjevårdare.

Även om helhetsförnyelsen av lagstiftningen inte ännu förverkligades, fick utvecklingsarbetet av lagstiftningen en bra öppning och ett bra utgångsläge för följande regeringsperiod.

*Pirjo Hakkarainen
verksamhetsledare*

Översättning: Marjatta Weckström